

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування
Національного авіаційного університету»

Відділення №3 Бізнес-комунікацій, туризму та права
Циклова комісія суспільно-юридичних дисциплін

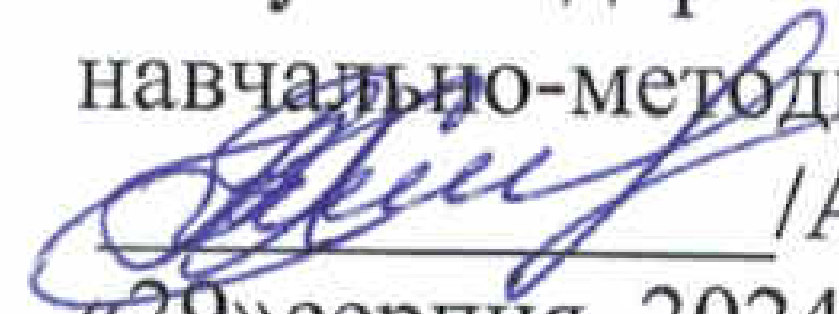
УЗГОДЖЕНО

Заступник директора
з навчальної роботи

 /Ніна ГРИШКО/
«29» серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора з
навчально-методичної роботи

 /Альона ХЕБДА/
«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Основи конституційного права»

Освітньо-професійна програма: «Журналістика»
Галузь знань: 06 «Журналістика»
Спеціальність: 061 «Журналістика»

Форма навчання	Сем.	Усього (год./кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	3	90/3	18	18	–	54	-	-	Залік

КИЇВ
2024-2025 н.р.

Робочу програму навчальної дисципліни «*Основи конституційного права*» розроблено на основі освітньо-професійної програми «*Журналістика*», навчальних планів підготовки за денною формою здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «*Фаховий молодший бакалавр*» за спеціальністю 061 «*Журналістика*» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
Викладач вищої категорії

 Валентина ПИСАРЧУК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії
Суспільно-юридичних дисциплін, протокол № 1 від «29» серпня 2024р.

Голова циклової комісії

 Валентина ПИСАРЧУК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Науково-методичної
ради, протокол № 1 від «29» 08. 2024 р.

Голова НМР

 Альона ХЕБДА

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1.1 Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	
1.2 Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	
1.3 Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.....	
1.4 Міждисциплінарні зв'язки.....	
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	
2.3. Календарно-тематичний план.....	
2.4. Перелік питань для підготовки до екзамену або підсумкової контрольної роботи.....	
3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ.....	
3.1 Методи навчання.....	
3.2 Рекомендована література (базова і допоміжна).....	
3.3 Інформаційні ресурси в Інтернет.....	
4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Основи конституційного права» розроблена на основі «Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни», затвердженого наказом директора від 20.03.2024 № 30-од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПISКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Конституційне право України є провідною галуззю національного права і являє собою систему правових норм, які закріплюють та регулюють основи конституційного ладу, правовий статус особи, державний і територіальний устрій, систему, порядок формування і принципи організації та діяльності органів Української держави.

Саме з цієї галузі права студенти починають вивчення діючої системи права України. Правильне уявлення про інститути конституційного права, оволодіння основними юридичними поняттями має важливе значення і дає ключ до правильного розуміння суті права України та окремих його галузей.

Глибоке і всебічне вивчення засад конституційного права також необхідне для використання положень цієї дисципліни, нормативних актів, що регулюють суспільні відносини у сфері конституційного будівництва, в практичній діяльності різних органів Української держави. Основною метою курсу є поглиблене вивчення студентами всіх засад конституційного права, що обумовлює завдання дисципліни: ознайомити студентів зі станом основних проблем науки конституційного права та практики конституційного будівництва, основними положеннями теорії конституційного права, з поняттями, якими оперує наука та основними конституційно-правовими інститутами, сформувати навички роботи з нормативно-правовими актами, з'ясувати їх зміст, особливості та засоби застосування.

Вивчаючи конституційне право України, слід виходити з того, що Україна стала незалежною, суверенною, демократичною державою. Ухвалені Верховною Радою України Декларація про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.), Закон України «Про економічну самостійність України» (3 серпня 1990 р.), Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.) закріплюють основні принципи державного суверенітету України, визначають суть побудови незалежної, демократичної, правової держави.

Історичне значення для Української держави, для правової регламентації найважливіших суспільних відносин мало прийняття 28 червня 1996 р. Верховною Радою України Конституції (Основного Закону) нашої країни.

Конституція України як важливий політико-правовий документ, фундамент правової системи держави відображає кардинальні зміни в політичній, соціальній і правовій сферах нашого суспільства.

При вивченні теоретичного курсу студентам не слід обмежуватись освоєнням тільки положень Конституції України, а необхідно опрацьовувати нові закони України, інші нормативні акти, що безпосередньо стосуються конституційного будівництва.

Метою курсу “Основи конституційного права ” є висвітлення значення конституційного права як провідної галузі національної правової системи України, роль якої суттєво зростає на сучасному етапі суспільних перетворень, показати тенденції державотворчого процесу в сучасній Україні.

Завдання курсу:

Теоретичні:

- засвоєння основних категорій та термінів курсу “Основи конституційного права ” як базової юридичної дисципліни;
- формування системи знань про механізм та апарат держави;
- засвоєння нормативно-правової бази для вивчення галузевих юридичних дисциплін.

Практичні:

- формування навиків аналізу норм основного закону держави;
- формування вмінь класифікації норм та інститутів конституційного права;
- застосовування здобутих теоретичних знань у процесі захисту основних прав та свобод людини та громадянина, та участі громадян в формуванні органів державної влади;
- формування вмінь визначити проблеми імплементації міжнародно-правових норм до національного законодавства України.

Вивчення дисципліни завершується складанням іспиту, до якого допускаються ті студенти, які засвоїли теми всіх занять.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

РН01. Знати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН02. Знати та дотримуватися основних положень законодавства у сфері інформаційної діяльності та комунікацій.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна:

Загальні компетентності(ЗК):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку інформаційної діяльності та комунікацій, їхнього місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки й технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК08. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні (фахові) компетентності(СК):

СК01. Здатність застосовувати нормативно-правові акти у сфері інформаційної діяльності та комунікацій, дотримуватися вимог чинних стандартів у процесі створення, виготовлення та поширення журналістських матеріалів, рекламної та видавничої продукції

СК02. Здатність дотримуватися мовних норм сучасної української літературної мови, уміння виявляти закономірності функціонування української мови як державної

СК11. Здатність дотримуватися журналістської етики в професійній діяльності

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на системі наукових знань фундаментальних та галузевих юридичних наук, зокрема: «Історія та культура України», «Основи правознавства».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 2 навчальних модулів, а саме:

– навчального модуля № 1 «Поняття та предмет конституційного права України. Теорія конституції»

– навчального модуля № 2 «Конституційно-правовий статус органів державної влади і місцевого самоврядування», кожен з яких є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль № 1 «Поняття та предмет конституційного права України. Теорія конституції».

Тема 1. Конституційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна. Теоретичні засади Конституції. Сутність Конституції.

Структура конституції. Поняття і предмет конституційного права України як галузі права. Конституційне право України - провідна галузь у національній системі права. Конституційне право України як наука. Функції науки конституційного права України

Теоретичні основи конституції. Визначення конституції та її сутність. Конституція і конституціоналізм. Основні етапи та проблеми встановлення сучасного конституціоналізму в Україні. Конституція УНР від 29 квітня 1918 року. Конституції радянського періоду. Основні напрямки новітньої конституційної реформи в Україні. Особливості розробки, обговорення та прийняття Конституції України 1996 року.

Поняття джерел конституційного права України. Види джерел конституційного права. Поняття конституційного права. Особливості конституційного права. Предмет конституційного права. Методи конституційного права. Принципи конституційного права України : загальні, спеціальні. Проблема співвідношення термінів «конституційне право» і «державне право»: різниця у підходах до поняття та визначення нормативного змісту. Проблеми формування нової парадигми конституційного права в Україні. Структура та задачі предмета конституційного права України.

Методологія науки конституційного права. Класичні методи дослідження: функціональний, системний, структурно-функціональний, порівняльний та ін. Інші методи: юридико-догматичний, синергетичний, та ін. Конституційне право як наука. Формування та сучасний стан науки конституційного права України. Задачі науки конституційного права в умовах становлення та розвитку державності України. Структура науки конституційного права. Поняття і категорії: їх роль та місце в системі конституційно-правового знання. Принципи і теорії науки конституційного права. Концепції, доктрини, гіпотези конституційного права. Співвідношення системи науки конституційного права і системи конституційно-правових учбових дисциплін.

Конституційне право України як навчальна дисципліна. Загальна частина конституційного права (теорія конституціоналізму). Особлива частина конституційного права України. Місце і роль конституційного права в системі права України. Значення конституційного права України як фундаментального курсу для інших правових дисциплін.

Тема 2. Конституція як основний закон України

Поняття Конституції України. Структура та ознаки конституцій. Класифікація конституцій. Прийняття та зміни конституцій. Види та функції конституцій. Теоретичне обґрунтування необхідності, предмету та функції конституції. Питання тлумачення конституції. Проблема доктринального тлумачення Конституції. Види тлумачення. Акти тлумачення конституції. Стабільність та динамічність Конституції. Порядок введення Конституції в дію.

Тема 3. Юридичні властивості Конституції України.

Основні риси та особливості Конституції України 1996 р. Структура Основного Закону нашої держави. Юридичні властивості Конституції України. Правова охорона Конституції України. Значення Конституції України для

розвитку української державності. Стабільність та динамічність Конституції. Порядок введення Конституції в дію. Порядок вирішення перехідних положень, що пов'язані із організацією державного апарату, проведення виборів. Порядок внесення змін та доповнень у Конституцію України.

Тема 4. Засади конституційного ладу України. Поняття суверенітету і його види. Державні символи України. Форми здійснення народовладдя.

Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Ознаки і принципи конституційного ладу України. Закріплення конституційного ладу в Конституції України. Риси України як конституційної держави. Поняття державного ладу України та характеристика його принципів.

Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України. Механізм української держави і її основні функції. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок української держави.

Народ – носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету. Співвідношення народного, національного і державного суверенітету. Форми здійснення народовладдя в Україні.

Поняття прямого народовладдя. Форми безпосередньої демократії. Поняття та види виборчих систем. Виборча система України. Поняття і принцип виборчого права України. Види виборів. Виборчий процес та його стани. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України. Поняття та види референдумів. Принципи та порядок проведення референдумів. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян.

Тема 5. Конституційно - правовий статус об'єднань громадян України
Об'єднання громадян як суб'єкти конституційно права

Конституційно-правовий статус об'єднань громадян. Поняття і види об'єднань громадян. Порядок створення політичних партій. Принципи діяльності політичних партій. Поняття та ознаки багатопартійності. Конституційно-правовий статус політичних партій. Припинення діяльності політичних партій. Конституційні основи партійної системи України. Конституційні принципи та засоби участі політичних партій у інституціоналізації органів публічної влади. Конституційні засади організації та діяльності професійних спілок в Україні.

Тема 6. Конституційно-правові засади територіального устрою України

Поняття та ознаки територіального устрою України. Конституційно - правовий статус Автономної Республіки Крим

Територіальний устрій як категорія конституційного права. Територіальний та державний устрій: проблема співвідношення. Принципи та форми державного устрою. Унітарна держава: визначення, ознаки, види. Конституційне закріплення форми державного устрою України як відносно децентралізованої унітарної держави. Система адміністративно-територіального устрою України. Правовий статус адміністративно-територіальних одиниць. Спеціальний статус міст Києва і Севастополя.

Автономія: правова природа та види. Автономія установ та колективів. Територіальна та екстериторіальна автономії. Види та форми територіальної та екстериторіальної автономії. Автономія в унітарній державі. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Межі нормативного регулювання, що здійснюється Автономною Республікою Крим. Компетенція Автономної Республіки Крим. Представництво Президента України в автономній Республіці Крим. Особливості автономії в унітарній державі. Характеристика Конституції АРК.

Тема 7. Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини і громадянина України. Громадянство України

Основи правового статусу особи і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Поняття структури та види конституційно-правового статусу людини і громадянина.

Поняття та сутність громадянства. Принципи громадянства України. Належність до громадянства України. Документи, які підтверджують належність до українського громадянства.

Підстави набуття громадянства України. Умови прийняття до громадянства України. Припинення громадянства України: вихід з громадянства, втрата громадянства, за підставами передбаченими міжнародними договорами. Громадянство дітей у разі зміни громадянства батьків і в разі усиновлення.

Законодавче регулювання питань громадянства України. Система та повноваження органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства України. Поняття та сутність основних гарантій реалізації і захисту (охорони) прав і свобод людини і громадянина в Україні. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні

Тема 8. Зміст особистих(громадських) та політичних прав людини

Поняття та зміст громадянських прав і свобод. Система громадянських прав і свобод людини в Україні. Гарантії громадянських прав і свобод людини в Україні. Поняття та зміст політичних прав і свобод громадян України. Система політичних прав і свобод громадян в Україні. Гарантії політичних прав і свобод громадян України. Економічні, соціальні, національно-культурні права і свободи людини та громадянина в Україні: поняття, види, зміст. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: поняття, правова природа. Класифікація конституційних обов'язків. Поняття і структура механізму реалізації основних обов'язків. Правові засади механізму реалізації основних обов'язків. Інституційні механізми реалізації конституційних обов'язків.

Тема 9. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства. Гарантії прав національних меншин. Основні права, свободи та обов'язки іноземців і осіб без громадянства в Україні. Правовий статус біженців та іммігрантів в Україні

Особливості правового положення іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні. Обсяг та особливості реалізації прав та свобод іноземцями в Україні. Обов'язки іноземців в Україні.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Принципи правового статусу іноземців.

Основні права, свободи та обов'язки іноземців. Порядок виїзду іноземців в Україну та виїзду їх з України. Депортація іноземців. Екстрадиція іноземців іноземній державі. Правовий статус біженців в Україні. Конституційне закріплення права на притулок. Поняття «іммігрант».

Конституційно-правові основи статусу біженців в Україні. Порядок набуття та втрати статусу біженців в Україні. Обсяг та особливості реалізації прав та свобод, а також виконання обов'язків біженцями в Україні. Конституційно-правовий статус іммігрантів в Україні. Особливості правового статусу українців, які проживають за кордоном. Конституційно-правовий статус іммігранта. Повноваження органів, що забезпечують виконання законодавства про імміграцію. Надання дозволу на імміграцію, та видача посвідчення на постійне проживання. Скасування дозволу на імміграцію. Виїзд і видворення на межі України.

Модуль № 2. Конституційно-правовий статус органів державної влади і місцевого самоврядування.

Тема 10. Конституційна система державних органів України

Конституційно-правове регулювання питань організації і діяльності органів державної влади. Поняття та риси органів державної влади. Види органів державної влади. Закріплення системи органів державної влади в Конституції України. Конституційний статус органів законодавчої, виконавчої і судової влади.

Принципи організації і діяльності органів державної влади, їх конституційне закріплення.

Тема 11. Конституційно-правовий статус Президента України

Роль Президента України в системі стримувань і противаг державної влади. Поняття глави держави. Порядок обрання Президента України. Функції та повноваження Президента України. Повноваження Президента України по відношенню до Верховної Ради. Конституційні засади взаємовідносин Президента України з органами виконавчої влади. Повноваження Президента України в сфері міжнародних відносин, оборони та охорони правопорядку, прав і свобод громадян України. Акти Президента України. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Відставка Президента України. Неможливість виконання Президентом України своїх обов'язків за станом здоров'я. Усунення Президента України з поста в порядку імпічменту Верховною Радою. Виконання обов'язків Президента України у разі дострокового припинення повноважень Президента України. Адміністрація Президента України.

Конституційний статус Ради національної безпеки і оборони України як координаційного органу при Президентові України. Склад, функції і компетенція Ради національної безпеки і оборони України.

Тема 12. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.
Правовий статус народного депутата України, депутатів Верховної Ради АРК та місцевих рад

Верховна Рада як єдиний орган законодавчої влади України. Функції Верховної Ради. Види парламентів. Чисельний склад та структура Верховної Ради. Строк повноважень Верховної Ради. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради. Компетенція та акти Верховної Ради України. Форми діяльності Верховної Ради України.

Комітети і комісії Верховної Ради України: склад, порядок формування, функції та повноваження. Посадові особи Верховної Ради: порядок обрання та повноваження.

Поняття та стадії законодавчого процесу. Спеціальні парламентські процедури. Депутатські фракції у Верховній Раді.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: функції та повноваження. Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Конституційно-правовий статус Рахункової палати України.

Конституційно-правові основи взаємовідносин Верховної Ради з Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

Статус народного депутата України. Несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Форми діяльності народного депутата. Права і обов'язки народного депутата. Право депутатського запиту. Гарантії діяльності народного депутата. Депутатська недоторканність. Дострокове припинення повноважень народного депутата. Правовий статус депутата Верховної Ради АРК, його права та обов'язки. Гарантії правового статусу депутата Верховної Ради АРК.

Тема 13. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України.
Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні

Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади. Склад, основні функції та повноваження Кабінету Міністрів України.

Конституційно-правовий статус міністрів та інших центральних органів виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації. Місце і роль Кабінету Міністрів України в системі державних органів України. Структура та порядок формування Кабінету Міністрів України. Компетенція та акти Кабінету Міністрів України. Форми діяльності Кабінету Міністрів України. Юридична процедура відставки уряду. Міністерство та інші органи центральної виконавчої влади.

Поняття та система виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади: загальна характеристика. Порядок формування місцевих державних адміністрацій. Функції та повноваження місцевих державних адміністрацій. Відносини місцевих державних адміністрацій з Президентом України, органами

виконавчої влади та місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями. Акти місцевих державних адміністрацій: порядок прийняття, дії та підстави втрати чинності. Система органів виконавчої влади.

Тема 14. Конституційно-правовий статус органів суду та прокуратури

Судова влада: поняття, сутність, значення та ознаки. Конституційні принципи правосуддя в Україні. Система судових органів. Конституційно-правовий статус судді. Порядок призначення та звільнення з посади суддів. Гарантії незалежності суддів. Органи суддівського самоврядування.

Вища рада юстиції України: склад та повноваження.

Інститут конституційної юрисдикції в Україні: поняття, сутність та призначення. Органи конституційної юрисдикції: поняття та види. Прокуратура України: поняття, система, повноваження та акти.

Тема 15. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування

Поняття місцевого самоврядування та його природа. Основні наукові концепції місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування в системі організації публічної влади на місцях. Місцеве самоврядування і місцеве управління. Сучасні моделі місцевого самоврядування. Конституційне закріплення моделі місцевого самоврядування в Україні. Історія становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні. Новітній етап розвитку місцевого самоврядування в Україні. Розвиток законодавства про місцеве самоврядування в Україні. Територіальна, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування. Фінансова підтримка місцевого самоврядування державою. Система місцевого самоврядування. Форми здійснення місцевого самоврядування територіальною громадою як суб'єктом муніципальної влади. Безпосереднє здійсненням муніципальної влади територіальною громадою. Органи і посадові особи місцевого самоврядування. Статус сільських, селищних, міських рад як представницьких органів місцевого самоврядування. Компетенція сільської, селищної, міської ради. Статус голів, депутатів і виконавчих органів ради та їх повноваження. Надання органам місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади, сфера делегованих повноважень.

Відповідальність та підконтрольність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Особливості статусу районних та обласних рад як місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст. Компетенція районних та обласних рад.

Тема 16. Конституційний Суд України як суб'єкт правової охорони та захисту Конституції України. Відповідальність у Конституційному праві України

Модель конституційного контролю в Україні. Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Склад та порядок формування Конституційного Суду України. Функції та повноваження

Конституційного Суду України. Порядок діяльності Конституційного Суду України та процедура розгляду ним справ. Місце Конституційного Суду України в системі органів державної влади України. Порядок формування Конституційного Суду України. Правовий статус суддів Конституційного Суду України. Повноваження Конституційного Суду України. Основи провадження справ в Конституційному Суді України. Акти Конституційного Суду України: їх юридична природа та дія.

Поняття та система правової охорони конституції. Конституційний контроль та конституційний нагляд. Конституційно-правова відповідальність. Основні гарантії системи правової охорони Конституції України (порядок внесення змін до Конституції України, конституційна відповідальність, конституційний контроль та ін.) Поняття конституційної відповідальності. Конституційна та політична відповідальність. Проблема визначення понять «конституційно-правова відповідальність», «функції конституційно-правової відповідальності». Основні ознаки конституційно-правової відповідальності.

2.3. Календарно-тематичний план

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль № 1. Поняття та предмет конституційного права України. Теорія конституції.					
1	Конституційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	5	2		3
2	Конституція як основний закон України	5		2	3
3	Юридичні властивості конституції України.	5	2		3
4	Засади конституційного ладу України	5		2	3
5	Конституційно - правовий статус об'єднань громадян України	5	2		3
6	Конституційно-правові засади територіального устрою України	5		2	3
7	Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини і громадянина України	5	2		3
8	Зміст особистих(громадських) та політичних прав людини	5		2	3
9	Правовий статус іноземців і осіб без громадянства. Гарантії прав національних меншин.	4	1		3
	Модульна контрольна робота №1	1		1	
	Усього за модулем №1	45	9	9	27
Модуль № 2. Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади та місцевого самоврядування в Україні					
10	Конституційна система державних органів України	6	2		4
11	Конституційно-правовий статус Президента України	6		2	4
12	Конституційно-правовий статус Верховної Ради України Правовий статус народного депутата України, депутатів Верховної Ради АРК та місцевих рад	6	2		4
13	Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні	8	2	2	4
14	Конституційно-правовий статус органів суду та прокуратури	8	2	2	4
15	Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування	6		2	4
16	Конституційний Суд України як суб'єкт правової охорони та захисту Конституції України Відповідальність у Конституційному праві України	4	1		3
	Модульна контрольна робота №2	1		1	
	Усього за модулем №2	45	9	9	27
	Усього за навчальною дисципліною	90	18	18	54

2.4. Перелік питань для підготовки до екзамену або підсумкової контрольної роботи

Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Конституційне право України як провідна галузь права: поняття та ознаки.
2. Основні форми прямого народовладдя в Україні
3. Основні конституційні обов'язки громадян України.
4. Джерела Конституційного права: поняття та види.
5. Органи місцевого самоврядування в Україні, порядок їх формування.
6. Громадянські права і свободи людини.
7. Конституційно-правові норми: поняття та ознак
8. Правовий статус біженців в Україні.
9. Депутатський запит і депутатське звернення.
10. Поняття правової охорони Конституції, її форми.
11. Організаційно-правові форми роботи Верховної Ради України.
12. Види звернень до Конституційного Суду України.
13. Питання, що вирішуються Всеукраїнським та місцевим референдумами.
14. Фракції народних депутатів України. Коаліція депутатських фракцій.
15. Порядок формування Кабінету Міністрів України, його склад і повноваження.
16. Громадянство України: поняття, основні принципи законодавства про громадянство.
17. Стадії законодавчого процесу у Верховній Раді.
18. Права та обов'язки народних депутатів у Верховній Раді.
19. Структура, юридичні властивості Конституції України.
20. Конституційно-правовий статус Конституційного Суду України.
21. Повноваження народних депутатів.
22. Предмет і метод конституційного права.
23. Місцеве самоврядування в Україні, його поняття і система.
24. Поняття і сутність законодавчої ініціативи. Суб'єкти здійснення законодавчої ініціативи.
25. Система конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні.
26. Втрата громадянства в Україні.
27. Конституційний статус місцевих державних адміністрацій.
28. Конституційні засади державного ладу України.
29. Поняття і система органів виконавчої влади в Україні.
30. Функції Президента України.
31. Конституційний лад України: поняття, структура, принципи.
32. Поняття і види виборчих систем.
33. Принципи територіального і система адміністративного устрою України.
34. Конституційні форми здійснення народовладдя в Україні: поняття, види.
35. Статус народного депутата України.
36. Депутатський імунітет.
37. Поняття Конституції, її види, способи прийняття.
38. Дострокове припинення депутатських повноважень.

39. Конституційно-правовий статус кордонів України.
40. Система конституційного права України.
41. Підстави набуття громадянства України.
42. Адміністративно-територіальний устрій України, поняття і види адміністративно-територіальних одиниць.
43. Загальна характеристика Конституції України.
44. Мажоритарна виборча система в Україні.
45. Поняття і види депутатських гарантій.
46. Юридичні властивості і ознаки Конституції України.
47. Підстави припинення громадянства України.
48. Сесії і пленарні засідання Верховної ради України.
49. Питання, що встановлюються виключно законами України.
50. Органи державної влади, що вирішують питання громадянства, їх повноваження.
51. Конституційний статус Президента України.
52. Політичні права і свободи громадян України.
53. Законодавчий процес в Україні, його види, основні стадії.
54. Дostroкове припинення повноважень Президента України.
55. Гарантії Конституції України.
56. Економічні права людини і громадянина в Україні.
57. Конституційна система органів виконавчої влади в Україні.
58. Правова природа депутатського мандату. Вільний і імперативний депутатські мандати.
59. Соціальні права і свободи людини і громадянина в Україні.
60. Президент України як глава держави, його основні функції і повноваження.
61. Виборча система: поняття, основні елементи.
62. Культурні права людини і громадянина в Україні.
63. Кабінет Міністрів України, його основні функції і повноваження.
64. Конституційні обов'язки громадян України.
65. Система органів судової влади в Україні за Конституцією України.
66. Форми роботи народних депутатів у Верховній Раді.
67. Поняття прав і свобод людини і громадянина.
68. Функції і повноваження Верховної Ради України.
69. Система і принципи правосуддя в Україні за Конституцією України.
70. Конституційні закони як джерела конституційного права України.
71. Референдуми в Україні: поняття, види.
72. Комітети Верховної Ради України, їх система, функції і повноваження.
73. Пропорційна виборча система в Україні.
74. Правовий статус іноземців в Україні.
75. Дostroкове припинення повноважень народних депутатів: підстави, порядок.
76. Конституція України як основне джерело конституційного права: сутність, структура, юридичні властивості.
77. Гарантії депутатської діяльності: поняття, види.

78. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.
79. Гарантії Конституції у України.
80. Референдум: суб'єкти призначення, основні стадії проведення.
81. Поняття народного депутата. Правова і політична природа депутатського мандату.
82. Поняття і основні елементи конституційно-правового статусу особи.
83. Основні стадії виборів(виборчого процесу) в Україні.
84. Підстави дострокового припинення повноважень Кабінету Міністрів України.
85. Конституційні засади суспільного ладу в Україні.
86. Основні принципи виборчого права в Україні.
87. Умови прийняття до громадянства України.
88. Поняття конституційного ладу, його основні принципи і система.
89. Організаційно-правові форми роботи Верховної Ради України.
90. Вибори в Україні: поняття, види.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Вивчення курсу «Основи конституційного права» здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, написання індивідуальних завдань (доповідей), модульного контролю, складання іспиту. Лекція як провідна організаційна форма навчального процесу вводить в предметне поле політології, знайомить з найбільш важливими проблемами сучасної юридичної науки (світової та вітчизняної), забезпечує системність знань.

Наявність конспекту лекцій допоможе студентам здобути цілісні знання з опорою на новітні досягнення світової та вітчизняної соціогуманітарної науки. Викладач постійно оновлює, доопрацьовує, систематизує лекційний матеріал, подає його в навчально-орієнтованій інтерпретації.

Практичне заняття – колективна форма аудиторних занять, активний метод перевірки знань, якому передують лекція і самостійне опрацювання студентами першоджерел, посібників, підручників, поточних публікацій в друкованих та електронних ЗМІ, власного конспекту лекцій. Під час семінарів студенти виступають з підготовленими доповідями, беруть участь в обговоренні інших доповідей (дискусії), формулюють запитання, виступають з рецензіями, висловлюють власні оцінки, погляди, демонструють вміння та навички правового аналізу новітніх політико-правових процесів та явищ.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Конституція України. К., 1996 (зі змінами та доповненнями)
- 3.2.2. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К.: ВАІТЕ, 2021.
- 3.2.3. Конституційне право України: підручник ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020.
- 3.2.4. Совгиря О. В. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна. – Київ: Юрінком Інтер, 2021.
- 3.2.5. Тертишник В. М. Конституція України: науково-практичний коментар / В. М. Тертишник. – Київ: Алерта, 2022.
- 3.2.6. Бакумова О. С. Конституційне право України: підручник [Електронний ресурс] / О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука // Харків. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/JZtptq2>.
- 3.2.7. Савчин М. Порівняльне конституційне право. Київ: ВАІТЕ, 2020.
- 3.2.8. Федоренко В. Л. Конституційне право України : Підручник / до 20-ї річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України. К. : Видавництво Ліра-К., 2016.
- 3.2.9. Закоморна К. О. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навчальні матеріали та схеми) : посібник К. О. Закоморна. – Харків : Право, 2016.
- 3.2.10. Кагановська Т. Є. Конституційні засади сучасного державотворення : навч. посіб. у питаннях і відповідях / Т. Є. Кагановська, Є. І. Григоренко, Я. О. Григоренко, О. С. Передерій ; за ред. Т. Є. Кагановської. – Харків : Право, 2017
- 3.2.11. Афанасьєва М.В., Бальцій Ю.Ю., Батан Ю.Д. та ін. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. За заг. ред. М.В. Афанасьєвої, А.А. Єзерова; тех. ред. Ю.Д. Батан. Одеса : Юридична література, 2017.
- 3.2.12. Боняк В. О. Конституційне право України : навч. посіб. В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філянїна. – 2-е вид., перероб. і допов. – Дніпро : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2017
- 3.2.13. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: академічний курс / В. М. Шаповал. – Київ : Юрінком Інтер, 2018.
- 3.2.14. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / [І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін.] ; за ред. С. Г. Серьогіної. – 4-те вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2017.

Допоміжна література

- 3.2.15. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР.- 1990.- № 31. Ст. 429.
- 3.2.16. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України - 1991.- № 38.- Ст. 502.

- 3.2.17. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
- 3.2.18. Закон України. Про внесення змін до Конституції України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, N 2, ст.44.
- 3.2.19. Закон України. Про міліцію // Відомості Верховної Ради України. -1991.- № 4.- Ст.20 (Із численним змінами і доповненнями за 1991-2004 рр.).
- 3.2.20. Закон Української РСР. Про мови в Українській РСР // Відомості Верховної Ради (ВВР) 1989, N 45, ст.631
- 3.2.21. Закон Української РСР Про свободу совісті та релігійні організації // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 25. - Ст.283.
- 3.2.22. Закон України. Про правонаступництво України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 46, ст.61.
- 3.2.23. Закон України. Про освіту. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 34, ст.451. (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 608/96-ВР від 17.12.96, ВВР, 1997, N 8, ст. 62 N 178-XIV (178-14) від 14.10.98, ВВР, 1998, N 48, ст.294
- 3.2.24. Закон України. Про всеукраїнський та місцеві референдуми // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 33, ст.443.
- 3.2.25. Закон України. Про державний кордон України. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 2. - Ст.5.
- 3.2.26. Закон України. Про об'єднання громадян // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 34. - Ст.504.
- 3.2.27. Закон України. Про національні меншини в Україні. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 36. - Ст.529.
- 3.2.28. Закон України. Про статус народного депутата України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 3, ст. 17
- 3.2.29. Закон України. Про комітети Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 19. - Ст.134
- 3.2.30. Закон України. Про Центральну Виборчу Комісію України // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 5. - Ст.17 (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 15.05.2003 р.).
- 3.2.31. Закон України. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 20. - Ст.99
- 3.2.32. Закон України. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 29. - Ст.191.
- 3.2.33. Закон України. Про Раду національної безпеки і оборони України // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 35. - Ст.237.
- 3.2.34. Закон України. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим. // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 5-6. - Ст.43.
- 3.2.35. Закон України. Про столицю України – місто-герой Київ // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 11. - Ст.79.
- 3.2.36. Закон України. Про місцеві державні адміністрації // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 20-21 - Ст.190.

- 3.2.37. Закон України. Про внесення змін до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 33. - Ст.270.
- 3.2.38. Закон України. Про представництво Президента України в Автономній Республіці Крим // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 21. - Ст.158.
- 3.2.39. Закон України. Про правовий режим надзвичайного стану. // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 23. - Ст.176.
- 3.2.40. Закон України. Про правовий режим воєнного стану // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 28. - Ст.224.
- 3.2.41. Закон України. Про громадянство України. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 13. - Ст.3.
- 3.2.42. Закон України. Про політичні партії в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 23. - Ст.118.
- 3.2.43. Закон України. Про службу в органах місцевого самоврядування // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 33. - Ст.175.
- 3.2.44. Закон України. Про біженців. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 47. - Ст.250.
- 3.2.25. Закон України. Про органи самоорганізації населення // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 48. - Ст.254.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 3.3.1. Президент України URL: <https://www.president.gov.ua/>
- 3.3.2. Верховна Рада України URL: <http://www.rada.gov.ua>
- 3.3.3. Кабінет Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua>
- 3.3.4. Конституційний Суд України URL: <http://www.ccu.gov.ua/>
- 3.3.5. Верховний Суд URL: www.scourt.gov.ua
- 3.3.6. Єдиний державний реєстр судових рішень України URL: www.reyestr.court.gov.ua
- 3.3.7. Український часопис конституційного права URL: <http://www.constjournal.com>
- 3.3.8. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
- 3.3.9. Центральна виборча комісія України URL: www.cvk.gov.ua
- 3.3.10. Рада національної безпеки і оборони України URL: www.rainbow.gov.ua

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ (ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ) ОСВІТИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
	Денна форма навчання		Денна форма навчання

3 семестр			
Модуль № 1. Поняття та предмет конституційного права України. Теорія конституції		Модуль № 2. «Конституційно-правовий статус органів державної влади і місцевого самоврядування»	
Конспект лекцій	10 балів	Конспект лекцій	10 балів
Робота на семінарських заняттях	20 балів	Робота на семінарських заняттях	20 балів
Самостійна робота	10 балів	Самостійна робота	10 балів
Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше	24 бали	Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 студент має набрати не менше	24 бали
Виконання модульної контрольної роботи №1	10 балів	Виконання модульної контрольної роботи №2	10 балів
Усього за модулем №1	сума балів (50)	Усього за модулем №2	сума балів (50)
Усього за модулями №1, №2			100
Усього за дисципліною			100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

Критерії оцінювання та відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	А	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформований, всі навчальні знання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
82-89	Добре	В	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні знання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками.

75-81		С	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні знання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено максимальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або однією-двома значними помилками
67-74	Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не містять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з основним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних знань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-66		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно	FX	«Незадовільно» (з можливістю повторного складання) – теоретичний зміст курсу освоєний частково, теоретичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання, оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1-34		F	«Незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом) – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки